

<p align="center">Disputatio Heidelbergae habita. Conclusiones.</p>	<p align="center">Heidelbergā noturētais disputs. Secinājumu tēzes.</p>
<p>F. Martinus Lutherus, S. Theologiae Magister, praesidebit, F. Leonardus Beier, artium et Philosophiae Magister, respondebit, apud Augustinianos huius inclytae civitatis Heidelbergensis, loco solito, VI. Cal. Maii. MDXVIII.</p>	<p>Disputu par sekojošajām tēzēm vadīs brālis Mārtiņš Luters, svētās teoloģijas skolotājs, un atbildēs brālis Leonards Baijers, brīvo mākslu un filozofijas skolotājs. Tas notiks pie šīs izslavētās Heidelbergas pilsētas augustīniešiem, ierastajā vietā, 1518. gada 6. maijā.</p>
<p align="center">Ex Theologia.</p>	<p align="center">Tēzes par teoloģiju.</p>
<p>Diffidentes nobis ipsis prorsus iuxta illud spiritus consilium ‘ne innitaris prudentiae tuae’, humiliter offerimus omnium, qui adesse voluerint, iudicio haec Theologica paradoxa, ut vel sic appareat, bene an male elicita sint ex divo Paulo, vase et organo Christi electissimo, deinde et ex S. Augustino, interprete eiusdem fidelissimo.</p>	<p>Atteikdamies no jebkādas paļaušanās pašiem uz sevi, saskaņā ar šo Gara padomu: “nepaļaujies uz sava prāta gudrību” [Sak 3:5], visiem, kas vēlēšies būt klāt, mēs pazemīgi piedāvājam apspriešanai šos teoloģiskos paradoksus, lai taptu redzams, vai tie ir pareizi vai aplam izsecināti no Sv. Pāvila, Kristus īpaši izraudzītā trauka un darbarīka, un tāpat arī no Sv. Augustīna, viņa uzticamākā skaidrotāja, mācības.</p>
<p>1. Lex dei, saluberrima vitae doctrina, non potest hominem ad iusticiam promovere, sed magis obest.</p>	<p>1. Dieva bauslība, visderīgākā dzīves mācība, nespēj cilvēku virzīt pretī taisnībai, bet drīzāk tam ir par šķērslī.</p>
<p>2. Multo minus opera hominum, naturalis dictaminis auxilio frequenter, ut dicitur, iterata, possunt promovere.</p>	<p>2. Vēl jo mazāk uz to spēj virzīt cilvēku darbi, kuri, kā tiek sacīts, ar dabisko priekšrakstu palīdzību tiek atkal un atkal atkārtoti.</p>
<p>3. Opera hominum ut semper sint speciosa bonaque videantur, probabile tamen est ea esse peccata mortalia.</p>	<p>3. Kaut arī cilvēku darbi vienmēr šķiet iespaidīgi un labi, tomēr visticamāk tie ir nāves grēki.</p>
<p>4. Opera Dei ut semper sint deformia malaque videantur, vere tamen sunt merita immortalia.</p>	<p>4. Kaut arī Dieva darbi vienmēr šķiet necili un ļauni, tomēr patiesībā tie ir nezūdošie nopelni.</p>
<p>5. Non sic sunt opera hominum mortalia (de bonis ut apparent loquimur), ut eadem sint crimina.</p>	<p>5. Cilvēku darbi (mēs runājam par tiem, kas šķiet labi esam) ir nāves [grēki] ne tādā nozīmē, ka tie būtu noziegumi.</p>
<p>6. Non sic sunt opera Dei merita (de iis quae per hominem fiunt loquimur), ut eadem non sint peccata.</p>	<p>6. Dieva darbi (mēs runājam par tiem, kurus viņš veic caur cilvēku) ir nopelni ne tādā nozīmē, ka tajos nebūtu grēka.</p>
<p>7. Iustorum opera essent mortalia, nisi pio Dei timore ab ipsismet iustis ut mortalia timerentur.</p>	<p>7. Taisno darbi būtu nāves [grēki], ja vien dievbijīgās bailēs viņi nebūtos par tiem kā par nāves [grēkiem].</p>
<p>8. Multo magis hominum opera sunt mortalia, cum et sine timore fiant in mera et mala securitate.</p>	<p>8. Cilvēku darbi vēl jo vairāk ir nāves [grēki], ja tie ir darīti bez bailēm, patiesā un ļaunā bezrūpībā.</p>

¹ No vācu un latīņu valodas tulkojis Kaspars Bankovskis.

9. Dicere, quod opera sine Christo sint quidem mortua sed non mortalia, videtur periculosa timoris Dei remissio.	9. Sacīt, ka darbi bez Kristus ir gan miruši, taču nav nāves [grēki], šķiet bīstama atkāpšanās no bijības Dieva priekšā.
10. Imo difficillimum est intelligere, quonam modo sit opus mortuum, nec tamen noxium mortaleve peccatum.	10. Tik tiešām, ir ļoti grūti saprast, kā darbs var būt miris, un tomēr nebūt postošs nāves grēks.
11. Non potest vitari praesumptio nec adesse vera spes, nisi in omni opere timeatur iudicium damnationis.	11. Nevar izvairīties no augstprātības, nedz arī pastāvēt patiesā cerībā, kamēr vien visos darbos nebīstamies no pazudinošās tiesas.
12. Tunc vere sunt peccata apud Deum venialia, quando timentur ab hominibus esse mortalia.	12. Grēki Dieva priekšā patiesi ir piedodami tad, kad cilvēki par tiem bīstas kā par nāves [grēkiem].
13. Liberum arbitrium post peccatum res est de solo titulo, et dum facit quod in se est, peccat mortaliter.	13. Brīvā griba pēc grēkā krišanas pastāv vienīgi vārda pēc. Un kamēr tā dara to, kas ir tās spēkā, tā dara nāves grēku.
14. Liberum arbitrium post peccatum potest in bonum potentia subiectiva, in malum vero activa semper.	14. Pēc grēkā krišanas brīvās gribas spēja darīt labu ir pasīva, bet tās spēja darīt ļaunu vienmēr ir aktīva.
15. Nec in statu innocentiae potuit stare activa, sed subiectiva potentia, nedum in bonum proficere.	15. Arī nevainības stāvoklī [brīvā griba] varēja pastāvēt nevis aktīvā, bet gan pasīvā spējā. Un vēl jo mazāk – darot labu.
16. Homo putans, se ad gratiam velle pervenire faciendo quod est in se, peccatum addit peccato, ut duplo reus fiat.	16. Cilvēks, kurš iedomājas, ka drīzāk sasniegs žēlastību, darot to, kas ir viņa spēkos, krauj grēku pie grēka, tā kļūdam divkārt vainīgs.
17. Nec sic dicere est desperandi caussam dare, sed humiliandi, et quaerendae gratiae Christi studium excitare.	17. Šāda veida runa nevar kļūt par pamatu izmisumam, bet tā izraisa pazemību un ilgas pēc Kristus žēlastības.
18. Certum est, hominem de se penitus oportere desperare, ut aptus fiat ad consequendam gratiam Christi.	18. Ir skaidrs, ka cilvēkam par sevi ir jābūt viscaur izmisušam, lai viņš kļūtu gatavs Kristus žēlastības saņemšanai.
19. Non ille digne Theologus dicitur, qui invisibilia Dei per ea, quae facta sunt, intellecta conspicit,	19. Nav cienīgs saukties par teologu tas, kurš to, kas Dievā ir neredzams, iedomājas skatām caur to, kas ir radīts.
20. Sed qui visibilia et posteriora Dei per passiones et crucem conspecta intelligit.	20. Bet tas [ir cienīgs saukties par teologu], kurš to, kas Dievā ir redzams un atklāts, skata caur ciešanām un krustu.
21. Theologus gloriae dicit malum bonum et bonum malum, Theologus crucis dicit id quod res est.	21. Godības teologs ļaunu sauc par labu un labu par ļaunu. Krusta teologs saka tā, kā ir.
22. Sapientia illa, quae invisibilia Dei ex operibus intellecta conspicit, omnino inflat, excaecat et indurat.	22. Tā gudrība, kas to, kas Dievā ir neredzams, iedomājas skatām caur darbiem, padara cilvēku pavisam uzpūtušos, sit ar aklumu un nocietina.
23. Et lex iram Dei operatur, occidit, maledicit, reum facit, iudicat, damnat,	23. Bauslība izraisa Dieva dusmas, un ikvienu, kas nav Kristū, tā nokauj, nolād,

quicquid non est in Christo.	padara vainīgu, notiesā un pazudina.
24. Non tamen sapientia illa mala nec lex fugienda, Sed homo sine Theologia crucis optimis pessime abutitur.	24. Tomēr šī gudrība nav ļauna un no bauslības nav jāvairās. Taču bez krusta teoloģijas cilvēks vislabākās lietas iznieko visļaunākajā veidā.
25. Non ille iustus est qui multum operatur, Sed qui sine opere multum credit in Christum.	25. Nevis tas ir taisns, kurš dara daudz, bet tas, kurš, būdams bez darbiem, daudz uzticas Kristum.
26. Lex dicit 'fac hoc', et nunquam fit: gratia dicit 'Crede in hunc', et iam facta sunt omnia.	26. Bauslība saka: "Dari to!" Un tas nekad nenotiek. Žēlastība saka: "Tici tam!" Un viss jau ir noticis.
27. Recte opus Christi dicerentur operans et nostrum operatum, ac sic operatum placere Deo gratia operis operantis.	27. Ir pareizi Kristus darbu saukt par darbīgu un mūsu darbu par paveiktu. Un tā paveiktais darbs ir patīkams Dievam, pateicoties viņa darbībai.
28. Amor Dei non invenit sed creat suum diligibile, Amor hominis fit a suo diligibili.	28. Dieva mīlestība nevis atrod, bet rada to, kas tai tīkams. Cilvēku mīlestība rodas no tā, kas tai tīkams.
Ex Philosophia.	Tēzes par filozofiju.
29. Qui sine periculo volet in Aristotele Philosophari, necesse est ut ante bene stultificetur in Christo.	29. Kurš grib nodarboties ar Aristoteļa filozofiju, nepakļaujot sevi briesmām, tam vispirms ir jāklūst īsteni ģeķīgam Kristū.
30. Sicut libidinis malo non utitur bene nisi coniugatus, ita nemo Philosophatur bene nisi stultus, id est Christianus.	30. Tāpat kā iekāres ļaunumu neviens neizmanto labi, ja vien viņš nav saistījis laulībā, tā arī neviens nenodarbojas ar filozofiju labi, ja vien viņš nav ģeķis, proti, kristietis.
31. Facile fuit Aristoteli mundum aeternum opinari, quando anima humana mortalis est eius sententia.	31. Aristotelim bija viegli uzskatīt, ka pasaule ir mūžīga, jo viņš domāja, ka cilvēka dvēsele ir mirstīga.
32. Postquam receptum est tot esse formas substantiales quot composita, necessario et tot esse materias fuerat recipiendum.	32. Pēc tam, kad ir pieņemts apgalvojums, ka pastāv tik daudz materiālās formas cik ir radīto lietu, bija arī nepieciešami jāpieņem, ka visas šīs lietas ir materiālas.
33. Ex nulla re mundi aliquid fit necessario, Ex materia tamen necessario fit quicquid fit naturaliter.	33. Šai pasaulē nekas netop kaut kas aiz nepieciešamības. Tomēr ir nepieciešami, ka jebkas, kas top no matērijas, rodas dabiski.
34. Si Aristoteles absolutam cognovisset potentiam Dei, adhuc impossibile asseruisset materiam stare nudam.	34. Ja Aristotelis būtu atzinis Dieva absolūto spēku, tad viņš arī atzītu, ka matērijas kaila pastāvēšana ir neiespējama.
35. Infinitum actu nullum est, potentia tamen et materia tot sunt quot in rebus composita, iuxta Aristotelem.	35. Saskaņā ar Aristoteli nekas nav bezgalīgs no darbības viedokļa, taču no spēka un matērijas viedokļa viss, kas vien ir radīts, ir bezgalīgs.
36. Aristoteles male reprehendit ac ridet Platoniarum Idearum meliorem sua	36. Aristotelis aplam nopeļ un izsmej platoniskās idejas, kas ir labāka filozofija par

Philosophiam.	viņa paša.
37. Imitatio numerorum in rebus ingeniose asseritur a Pythagora, Sed ingeniosius participatio Idearum a Platone.	37. Pitagora apgalvojumi, ka starp lietām pastāv matemātiskas sakarības, bija ģeniāli, bet ģeniālāki par tiem bija Platona uzskati par idejām, kas ir kopīgas dažādām lietām.
38. Disputatio Aristotelis adversus unum illud Parmenidis verberat (Christiano venia sit) aera pugnīs.	38. Kad Aristotelis apstrīd Parmenīda uzskatus par Vienu, tad tā ir cīņa ar tukšu gaisu (lai piedodams ir kristietim šis apgalvojums).
39. Si Anaxagoras infinitum forma posuit, ut videtur, optimus Philosophorum fuit, invito etiam Aristotele.	39. Ja tiešām ir tā, kā izskatās, ka Anaksagors bezgalību ir uzskatījis par formu, tad viņš ir bijis labākais no filozofiem, pat ja Aristotelis to negrib atzīt.
40. Apud Aristotelem videtur idem esse privatio, materia, forma, mobile, immobile, actus, potentia &c.	40. Šķiet, ka pie Aristoteļa [formas] trūkums, matērija, forma, kustināmais, nekustināmais, kustība, spēks, utt. ir viens un tas pats.